

LIETUVA

Nr. 24

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 16 Birželio (June) 1899 m.

Metas VII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Friday

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription \$2.00 per year

All communications must be addressed to

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nedėlinis Laikraštis

"LIETUVA"

Išsineša kas Petnyčia Chicago, Ill.

Kas tuojau ant metų:

AMERIKOJE.....\$2.00

UŽMARE.....\$3.00

"Lietuvos" spausdintu spausdina visokius Knigas, Konstitucijas ir visokius kitus druskus lietuviškai, lenkiškai ir angliskai. Darba alieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsirašant "Lietuvą" ir prisijungiant prie jos, kaip ir su visais kitais laikraščiais, visada reik uždegti šaltinį adresu:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Politiszkos žinios.

Amerika.

Ant Filipinų užstojo jau nesveiką lytų laikas, bet lygiai prezidentas McKinley, kaip ir karės ministeris nutarė neliuti karės ir per lytų laiką, kadangi jai apsisotus, filipiniečiai vėl užimtu su teip didelės aukoms užkariautis krasztus. Kaip pirm lytų laiko, teip ir dabar, kada kareiviai sto vi ant kaip iš wiedo pilamo lytaus, susitikimuose amerikoni nuveja filipiniečius, bet kaip tikt pasitraukę, tie vėl užima pirmą apelsas pozicijas. Dabar vėl amerikoni bant apsiusti filipiniečių pajegas dar užsikusias provincijoj Cavita, i pietus nuo Manilles, bet kaip pirm, teip ir dabar tas nepasiekė: filipiniečiai nesidavė apsiusti, bet pirm pasitraukę, nežinia koku budu dažinojė apie amerikoni mierius. Apleistuose filipiniečių krasztuose buvo parengtos, czielos apkas ir twirtnių eilės ir tai parengtos teip gerai, kad iš to jau matyt, kad filipiniečiams ne truksta sumanių inžinierių. Amerikonizkams kareiviams reikia dabar daug nukęsti nuo lytaus ir nuo neispsakymo karsczio: ne tiek kareivių puola nuo filipiniečių kulki, kiek nuo karsczio saulės spindulių. Kaip paduoda swetimų krasztų laikrascziai, deszimta dalis amerikonskų kareivių serga ir ne tinka i karę; paduoda teipogi, buk terp paczių amerikonskų jenerolų nėra sutikimo ir wienybės, wienas kitam pawydi garbės. Jeigu isztikro teip yra, tai žinoma, nuo to labiausiai kenczia amerikonszki kareiviai, o filipiniečiai moka pasinaudoti. Jenerolas Otis nepaleidžia dabar nė tų liuosnorių, kurie pabaigė sawo tarnystą ir turėtų but sugrąžinti i Ameriką; reikalauja kuo daugiau isztiejos kariaunos. Pagal jo apskaitymą, ant karės su filipiniečiais reikia 30,000 kareivių ir apart to dar 20,000 ant garnizonų užimtuose miestuose. Ameriko dabar nėra tiek kariaunos, todėl prezidentas rengiasi iszleisti atiliepimą su pakwietimu naujų liuosnorių teip, kad laikoma po ginklu kariauna pasikeltų iki 55,000 žmonių. Ar tų reikalaujamų 50,000 naujų ka-

reivių užteks ant suwaldymo Filipinų — sunku ispėti, kadangi jeigu ne filipiniečių kulkos, tai skaitlių tų kareivių galės sumažinti ne sweikas tų salų klimatas. Izspaniskas randas, negalėdamas sulaukti nuo amerikonių paliosawimo filipiniečių rankose, esanczių izspaniskų nelaisvių, pradėjo pats tarybas tiesiog su Aguinaldu.

Prancuzija.

Nekaltai nusudytas Dreyfus, ant karizsko laivo Sfax keliauja jau nuo Welno salos i Prancuziją. Daleista jam nesioti oficeriską uniformą, bet jis atsisakė i jį apsiwikti, kol sudas galutinai neiszeisj. Dreyfuso užtarėjus, pulkaunjkas Picquart, kurisai už užtarimą ir iszrodymą wisų pri-gawyszių, kokių griebsi tui augsti oficerai, tapo i kalinį pasodytas, dabar yra jau liuosas. Ant jo garbės, buwęs prancuziskas tiesdarystės ministeris Traux parengė sawo namuose balių, ant kurio susirinko wisi Dreyfuso draugai ir giminės. Garsus rasiinjkas Zola, kurisai už užtarimą Dreyfuso ir reikalawimą teisingo sodo priwertas buwo bėgti iz Prancuzijos, dabar sugrįžo i Paryžių ir kaip sakosi, kaip stengėsi iszliuosuoti nekaltą žmogų, teip dabar pasistengs, idant kalti kariaunos wirsinjkai butų nubauti. Tokių kaltų, rodosi, ne truksta terp augstų oficerų, kadangi terp suaresztuotų už demonstracijas pries prezidentą yra ir oficerai. Policijos wirsinjkas Paryžiu, teipogi sodo perdėtini, kurisai iszeisino Derouledą, likosi nuo wietos praszalin-ti.

Rojalistai (szalinjkai karaliaus iz Orleanų giminės) ir kiti prezidento prieszai rengė wėl demonstracijas pries prezidentą Loubetą, kada tasai atkako ant didziųjų arklų lenktynių ant lauko Long-Champs ant dalinimo didžiausios dawanos 200,000 frankų. Kadangi wienok demonstrantams ne galima buwo prisiatinti nė prie prezidento, nė prie jo kariatos, kadangi jis buwo gerai saugojamas kariaunos ir raitų policistų, tai demonstracijų nebuwo. Weliaus wienok tulose wietose užgimė ant uilyzių susimuzimai terp szalinjkų prezidento ir jo priesų, laikrasczzių redakcijų neprilankų prezidentui iszdaudė langus. Prie waikymo besiespanczzių diktai policijantų likosi suzeistų demonstrantai mat lupu nuo uilyzių akmenis ir metė juos i policijantus. Isz wisko matyt, kad įtekė prezidento kyla, demonstrantų yra ne daug. Nė socialistai pasirodė prezidentui prilankus i keliaujant jam, susirinkę ant uilyzių darbinjkai, darė owacijas. Mat užpuolimas szalinjkų sutersztos garbės kariaunos wirsinjkų besibauginanczių teisybės ir monarchistų iszejo ne ant prezidento nenaudos, bet ant nenaudos paczių užpuolikų, pries kuriuos kyla dabar wisa prancuzų tauta užtardama už įzeistą prezidentą. Reikia dabar, kad prezidentas ir ministriai tikt mokėtų isz to prilanku mo pasinaudoti, o tasyk randas teip sudirytus, kad nereikalaus baugytiesi kariaunos rewollucijos, jeigu dorizskai nupuolę jenerolai bandytu jį pakelti, kadangi ir terp paprastų kareivių ne daug yra norinczių klausyt tokių netikusių oficerų. Ant nelaimės, min'stečiai to isznaudoti ne mokoje ir ministerija priwerta tapo pasitraukti nuo sawo wietos.

Pietini Afrika.

Tarybos terp Transvaaliaus prezidento Kruegerio ir gubern-

toriaus angliskų pietinės Afrikos waldybų Millnero kaslink praszalinimo užgimusių nesutikimų neiszdavė waisiaus, nepasisekė mat iszrasti pamatus ant praszalinimo tų nesutikimų. Prezidentas Krueger užmanė atiduoti tuos wiesus nesutikimus ant nusprendimo sankaikos sodo iszrinktų abiejų pusių, bet Anglijos gubernatorius ant to nesutiko, ant to tarybos pasibaigė, apie jį nepasekmingumą Millner pranzesė Anglijos raudui. Po įtekme rando iszeinant Londono laikrascziai smarkiai užpuola ant prezidento Kruegerio, kurisai mat nepripažino Anglijai tiesos kizsties i Transvaaliaus widualinius reikalus. Kaslink reikalawimo terptautiskio sankaikos sodo, tie laikrascziai sako, kad Anglija niekad nedaleisianti sankaikos sodo i sawo widualinius reikalus. Mat Anglija laiko Transvaalių už sawo waldybę, ko wėl jai prezidentas Krueger nepripažįsta. Nepasibaigė dar teipogi nesutikimai terp Anglijos ir Transvaaliaus už užpuolimą ant paskutinio anglijono Jamesono: Anglija iki sziol neiszmokėjo Transvaaliui atlyginimo už tą užpuolimą, nesio tasai reikalauja. Isz tų nesutikimų Anglija nori pasinaudoti ir gazdiniais priwersti Transvaalių priesz sawo nusilenkti: pietinėj Afrikoj padaugino skaitlių kariaunos, o angliskai laikrascziai pradėjo jau propaguoti karę. Ar isz tikro wienok jos geidžia Anglijai — apie tai galima abejoti: ji paprastai wisada gadininti nenorinczius priesz jį nusilekti, bet jeigu tie nenusigasta, Anglija darosi nuolankesni ir pati nusilenkia. Pietinėj Afrikoj ant karės lauko Anglija nuo tenysksczių holandiskų republikų gawo gana gerų pamokinių. Todėl daugumas tokių pamokinių wargiai bu nori: buwo jau atsitikimai, kad anglizka kariauna, iszsiysta czia ant užkariawimų, wisai atgal nesugrįžo. To anglionai dar turbut neužmiršo. Daugumas pietinės Afrikos angliskų waldybų gywentojų yra holandiskos kilmės; tie, užstodami už sawo brolius Transvaalių, galėtų pasikelti, o tasyk jau pradėta karė nežinia kuom galėtų pasibaigti. Jeigu tikt Transvaalius nenusi-gas anglionų gazdinimų, atseis Anglija nusilenkti. Dabar anglionai apleidžia Transvaalių, per tai wisi darbai kastyne, kuriuos buwo anglionų eksploatuojamos, apsiestojo. Mat ir per tai nori Anglija nuolankesni padaryti Transvaaliaus prezidentą, bet rodosi, kad ir tas neturi pasekmės, kadangi anglizskuos laikrasczziuos paputė jau kitos wėjas. Jie praneza, buk jį takintofus Anglijos su Transvaaliu siulosi suwienytos Wieszpatystės Szlaucrinės Amerikos. Anglija nuo to ne labai purtos, gal ant galo ir sutiks pawesti Amerikai sutaikyti jos su Transvaaliu.

Wokietija.

Anglija stengėsi nuo Wokietijos, kaip atlyginimą už jos nuprkatas nuo Izpanijos salas Marijaniskas, Karolipiskas ir Pelew guiti tulas koncesijas esancziuose Wokietijos įtekme krasztuose Afrikoj, bet nieko nepasisekė iszderėti, kadangi Anglija apie nupirkimą izspaniskų waldybų dažinoj tikt tasyk, kada sutartis likosi padaryta, taigi per wėlai, todėl ir derybų stabdyti negalėjo. Dabar, kaip praneza tuli laikrascziai, Wokietija stengiasi nupirkti ir prigulincijas Izspanijai salas Fernando Po, wakarinėse Afrikos pakrantėse. Parlamento užgirtos ant cieco-

rius reikalawimo tiesos priesz sstraikus, pagal kuris sstraikuo-janti darbinjkai, jeigu bando atkalbinėti nuo darbo norinczius užimti jų wietą kitus darbinjkus, turi but baudžiami iki wienų metų kalėjimo, randa daug prieszi-njų ne tikt terp darbinjkų, bet ir terp kitų luomų. Priesz tas tiesas atėjo i parlamentą iki sziol jau 16 protestų nuo wisokių amatiniskų ir pramoniskų organizacijų. Mieste Crefelde, wakarinėj Wokietijoj policija ir žandarai bantė waikyti su ginklu ramiai einanczius uilyzioms sstraikuojanczius tenysksczių szilkų dibtuwų darbinjkus. Prie to ne mažai darbinjkų likosi suzeistų, o dar daugiau jų suaresztawo.

Holandija.

Teisingų žinių apie bėgi sandarų kongreso sunku gauti, kadangi laikrascziai paduoda priesztauranczius žinias: wieną dieną raszo, buk užmanymas terptautiskio sandaros tribunalo likos i atmetas, kitą wėl dieną tam užgina. Nėra dywų: juk tarybos turi but laikomos paslaptį, todėl ir laikrascziai apie jį bėgi negali gerai žinoti. Wienas isz maskoliskų delegatų, profesorius Martens, iszkeliawo isz Haagės i Paryžių ant susirinkimo terptautiskos sankaikos sodo pakirto ant iszriszimo užgimusių nesutikimų terp Anglijos ir Wenezuelės; Martens yra wienu isz sanarių minėto sodo teip kaip ir buwęs Amerikos prezidentas Harrison. Kada tasai sudas užbaigs sawo darbą ir iszduos nusprendimą, Martens sugrįž wėl i Haagą i ms dalywumą tolesnė sesijose sandaros kongreso.

Isz Lietuwos.

Gaisrai.

15 d. Gegužio su wisu iszdegė kaimas Diakowcai, Lydos pawietij, Wilniaus gub. Pražuwo 30 zseimynų wisi turtai; ne teko jė nė pastogės, nė maisto. Ant rytjau, nuo perkuno įtrenkimo, užgimė gaisras kaimė Rusanowcuose, Wasiliezkių walsczziuje, to paties pawietio; czia ugnis isznaikino su wisu 15 ukų.

Pereitą maskolij Welykų dieną miestelij Dolginowu, Wileikos pawietij, siautė didelis gaisras: iszdegė czia 47 gywenumai namai ir 39 kromeliai. Blėdugnis padaryta skaito ant 100000 rublių, užasekuota gis wiskas buwo tikt ant 12000 rubl. Ugnį pagimdė 14 metų žydelkaitė tarnaitė, kuri, pildama i lampkerosiną kromelį, truputį jo palėjo, o bijodama, kad to neuždegtų kromelio sawinjkas, uždegė palietą kerosiną. Nors jo buwo ne daug, bet nuo jo užsidegė popieros, kurioms buwo iszklijuotos kromelio sienos, o nuo czia prisigriebė kampa stowinczius kerosino baczkos, kuri užsidegė ir, explodawo, pripildė wisą kromelį ugnies teip, kad pagimdžiuisi gaisrą tarnaitė wos spėjo pabėgti. Nuo czia jau ugnis szokinėjo nuo wienų ant kitų žydziskoj miesto dalyj sugrystų triobų ir daug jų isznaikino su wisais žydelių turtais.

Miestelij Porozowo, Gartenogub., 15 d. Gegužio siautė smarkus gaisras, kurisai platinosis su neispsakytu greitumu; žgimėgi, kaip pasirodė, nuo padegimo: ugnis užgime naktį, kada wisi miegojo. Pabudę gywentojai isz izsgeszcziuo nežinojo, ką daryti, bėgo isz deganczių triobų ir rinkosi ant lauko. Po degėjais rado du suanglėjusiu kunu, bet tikisi rasti dar daugiau sudegusių, ka-

dangi truksta dar kelių gywentojų; sudegė nemažai galwijų, arklų ir kitokių naminių gywulių. Apart daugelio namų ir kitokių triobų, sudegė teipogi: stacziatiziska cerkwė, aptieka, pacztas, rando degtinės krautuwė ir tt. Keli szimtai zseimynų neteko turtų ir pastogės. Padegėjas wisiems pažistamas, jis jau su areztuotas. Per padegimą mat jis atkerzėjo užtai, kad ant walsczziaus susirinkimo nusprendė jį kapo netikusį walsczziaus sanarij iszkelti isz czia ant gywenumų i Siberiją. Daugume užgimusių Lietuwų gaisrų nuo padegimo, padegėji darė tą ant atkerzėjimo už ką nors tiems, kuriuos padegė.

Wilniaus žmonėms teatras.

Wilniaus Blaiwystės komitetas parengė kariaunos jojimo mokslainės ruime ant Szewto Jurgio uilyziuos, Wilniauje, žmonėms teatrą ir wietą ant newa pamokinianczių skaitymų. Wietos teatro lankytojams pigios, nes pigiausios yra po 5 pak. nuo žmogaus. Gaila tikt, kad teatro uždėtojai ne tiek rupinasi apie patarnawimą skstantiems girtuoklystėse gywentojams, apie isztraukimą jų isz girtuokliawimo pragaro, kiek apie pasinaudojimą isz progos ant platinimo maskolystės. Teatras, kaip ir tie newa moksliszki skaitymai bus wien maskolizski, isz ko, žinoma, mažai ne maskolizki galės naudotiesi. Kad caro paszlemėkai galėtų syki suprasti, jog paskyriant teatrui ir skaitymams ne atsakanczių užduoat — jie ne gali atgabenti žmonėms naudoti Lietuwos gywentojai nė ne reikalau, kad randas, arba caro tarnai rengtų žmonėms lietuwiszkus teatrus ir lietuwiszkus tikrai pamokinianczių skaitymus; tegul tikt daleidžia, o rasis ant parengimo to lietuwiszios dorenei ir gerenei negu wisi Lietuwų tunkanti caro paszlemėkai.

Suimtas wagilius ir welpabėges.

Trukyje bėgančiame isz Wilniaus i Warszawa žandarams pasisekė suimti swarbų wagilių žydg isz Aszmenų. Haskolj Finnų, kurisai jau daug papildė didelų wagystų geležinkelio trukiuose. Finn jau senas, su wirzum 60 metų žydas, žilas. Jis matomai užtėmyjo Balstogės prekėję, kurisai su dideliais pinigais waziawo i miestą Lodz, užsimanė prekėję pinigų paimti. Sėdė i tą patį wagoną ir kada, iszbėgus trukui toliau isz Marinkonij, prekėjas bėdė migdytiesi. Finn prie jo prisitartino ir pradėjo su pritaistytu su miegžolėms popieruose besimigdan-ti rukyti ir paskui kraustyti jo kizsenius. Prekėjas rods jautė wis-ką, uet isz baimės ne driso pagelbos szaukti. Tuom tarpu i wagoną įėjo kanduktoriai ir žandarai ir rado wagilių prie darbo. Tassai bantė pabėgti, perbėgo tris wagonus ir isz paskutinio rengėsi szokti per langą, bet likosi žandarai už kęjų sugriebtas. Žandaras atidavė suimtą wagilių Sabalenų starezinai ant pristatymo i Grodną, bet jam isz walsczziaus areztu pasisekė pabėgti. Jo iki sziol nesuėmė.

Nelszmintingi sztkuroriai.

Naumiezczio pawietij, ypacz apie Lekėczius, Zapyzskio parapijoj, terp jaunų wyriskų prisiewė gėna neiszmanėlių newa sztkuriorų, kurie, naktim walsczzioczi-dami po kaimus, dauzo langus. Neseniai penki toki neiszmanėliai užsimanė daužyti langus Lekėcziuose. Pirmiausiai nuėjo jie prie pliacinjko Pazerecko ir pradėjo

sawo neiszmintinga darbą. Kadangi tam jau nepirmą kartą neiszmanėliai tą padarė, o jis turėjo seną karabiną, tai paėmęs jį ir paleido szauvį i wieną isz daužanczių jo triobelės langus ir pataikė tiesiog i galwą. Gerai, kad karabinas buwo ne kam tikęs, tai iszmusė tikt du dantis, perlindo per lūpą, nuo kaktos gi szruotai atszoko. Paszautas nuo iszgascz-cio puolė ant žemės. Ant rytjau garsio wiu uugabeno jį i Kau-ną, kur daktarai iszėmė isz lūpų szruotus. Pasiskundė dar jis policijai, bet toje ne įstengė kalto surasti.

Darbinjkų gywenimai Prusų Lietuwų.

Atkako i Prusų Lietuwą Wotijos ciecorius atsilankyti i nesenai jam patekusį dward Kadynus. Peržiurėdamas sawo sawasti, užėjo ir i darbinjkams duotas gywenimus, bet tie net ciecoriui nepatiko, jis iszskarė, kad Prusų Lietuwos dwardoniai geresnius parengia twartus kiaułems, negu jiems toji kraunantiems darbinjkams. Pripažino, kad gėda yra laikyti žmonis tokiose olose ir kad reikia tą permaiinyti. Ne didė lauda darbinjkai turės, jeigu ciecorius Kadynų dward darbinjkams i suteiks geresnius gywenimus, bent tokius kokius turi kiaułės, jeigu szimtai Prusų Lietuwos dwardonių laikys sawo darbinjkams niekesniuose negu kiaułės. Pats ciecorius juk užmanė uždėti sunkias bausmes ant darbinjkų besistengiancių per sstraikus pagerinti sawo buwį. Tas jau parodo, kad jam ne daug rupi didžturcijų skriaudžiamų darbinjkų gerowė.

Netikri pusimperijoliai.

Po wisą Grodnoguberniją, ypacz gi Lietuwiszko Brasto pawietij, koki ten piktdariai pawileido terp žmonių daug netikrų jį paczių padirbtų naujų maskolizkų aukšinių penkrublinių. Tie pinigai ant pirmo pawilgio neiszkiria nuo tikrų, tikt jį geltona parwa greitai nusitrina patrynus milą arba gelumbę: jie mat padirbti isz balto kokio ten metaliaus, tikt ant pawirsziaus galwanjszkai paauksuoti. Ant jomarko miestelij Lietuwiszka-mo Kamence sugriebė ukiniją Rudko, pas kurį rado penkias tokias, netikras penkrublines. Suimtas Rudko pasakė, kad tuos pinigus gawo nuo mieszczionio Masso už pardutą jam arklį. Tassai pripažįsta, kad arklį pirkė, bet ginasi, kad jis nedavė netikrų pinigų. Lygiai Rudko, kaip ir Maso likosi suaresztuoti; isztirima to dalyko pawedė szadai tirtinėtojai. Pas Masą padarė krutę, bet nieko nužweltino nerado.

Prieplaukos ant Dauguwos.

Ant palengwimu iszgabenimo i urubezius medžių isz Maskolijos, randas stengiasi palengwinti priwėžimą jų i portus. Kadangi jį daugiausiai sugabena upė Dauguva i Rygą, tai maskolizska kelių ministerija rengiasi parengti czielas eiles prieplaukų ant Dauguwos, kuriose, warant medžių, trotai ant tulo laiko galėtų apsiesti.

Zydų darbinjkų demonstracijos.

Wilniauje, i Botaniszka dardz, susirinko poras szimtų jaunų žydg amatinjkų, ir su raudona weliaua, ant kurios buwo maskolizskoj kalbės po kaimus, dauzo langus. Neseniai penki toki neiszmanėliai užsimanė daužyti langus Lekėcziuose. Pirmiausiai nuėjo jie prie pliacinjko Pazerecko ir pradėjo

ko ant neskaitytųjų policistų, wienus sumusė, kitų gi sudraskė drabužius. Paskui Dideja uilycia nutraukė i miesto widurį. Pabai-goj uilyczios žandarai ir policija užstojo kelią ir pradėjo demonstrantus areztuoti. Kiek jų isz wiso suėmė, dar nežinia, bet daugolis pabėgo ir pasislėpė teip, kad jų policija ne įstengia surasti. Demonstracijoj, kaip sako, kriksczioniszki darbinjkai ne dalywawo, nors žydai juos kwietė.

Norėjos nusinuodinti.

Wilniauje, ant priemieszcziuo Antokoliaus, terp daržų, tenyszcziai gywentojai iszgirdo szauksmą pagelbos, szaukė gi jos jauną mergina. Prisiartinę prie jos, rado szale gulintį lenkiszki paraszytą laižkėlį, kuriame mergina skundžiasi ant sawo numylėtinio, kurisai jį spleidęs, priwerė pat-žudystę jieszkoti galo kentėjimų. Kaip pasirodė, mergina buwo su-sižiedawusi su wienu ant Antoko-liaus gywenanczių statoriumi, kuris wienok, iszwiliojės nuo jos pi-nigus ir dauktus — iszduomė, nežinia kur. To mergina negalėjo per-neszti, nusiskuto sierinių brieži-ų galwutes, sutarpino wandenyj ir iszgėrė. Nuwėž i ligonbutį, kurio daktarams pasisekė jį nuo mirties iszgelti.

Geležies plotai Kalwarijos paw., Suwalkų gubernijoj.

Lenkiszkas laikrasztis "Ameri-ka", iszeinantis Toledo, prane-sza, buk Suwalkų gubernijoj, netoli Kalwarijos surado turtingus geležinės rudos sluogsnius. Ant parengimo kastyinių isz wietinių dwardonių rengiasi susitwert kompanija. Sluogsnių geležinės rudos Lietuwų iki sziol niekur nerado, rasdawo wien kaip kur klampynių ruda, kurią perdirbi-nėdawo ant geležies, bet tas ne užsimokėdawo. Ar dabar surasti nauji rudos plotai apie Kalwa-riją yra geresni ir ar czia užsimokės kasimas ir tarpinimas gele-žies, mes nežinome.

Wagilka Auszros Wartų koplyczioj.

Wilniauje, prie stebuklingo ab-rozdo Auszros Wartų koplyczioj susienka daug žmonių ant mal-dos. Isz to ir pasinaudoja wisoki wagiliai, daugiausiai wagilkos, ant tustzinimo besimeldžiancių kizszi-ny. 23 d. Gegužio, laike rytme-tinių miszių Auszros Wartų koplyczioj wiena isz besimeldžian-czių sugriebė swetimą ranką sawo kizszeniu, kurią ir sulaukė. Wagilka pasisakė esanti Iwa-nauckienė, gywenanti wiename isz netolimų kaimų. Ją nuwėd ant policijos.

Trukyje palikta mergaitė.

26 d. Gegužio, atėjus i Wilnij trukui isz Wirbaliaus, peržiurint iszstutinusius wagonus, wiename wagone 3 kliasos rado paliktą trijų metų mergaitę, gerai aprėdytą. Ant wisų klausinėjimų ji lenkiszki atsakė, kad wardas jos Zosė, ir klausė, kur dinga ne-sziotė; daugiau isz jos nieko ne galima buwo iszklausinėti. Ne-žinia todėl, ar minėta mergaitė uimirsz tėwai paliko wagone, ar paliko ją tyezia. Tuom tarpu pawedė jį stacijos tarnai, kurisai žada, jeigu tėwai neatsiras, auginti ją kaip dukterį.

Nauja plytnyczia.

Wilniaus aplinkinėse dwardo-nis Parczewski rengia naują plytnyczia, kurioje dirbs plytas ne isz molio, bet isz naujos medegos, taigi isz pieskos ir gipso. Kaip sako, tos pagal naują būdą iszdirbtos plytos yra drutos, tinka geriausiai ant statymo ma-žesnių triobų, žiemos laike užlai-

ko šilumą geriausiai negu iš molių išdėtos. Prekė jų bus daug mažesnė negu molinių. Kadangi šį metį Vilniuje stato daug naujų trijų, tai prie jų nauja medaga bus išbandyta.

Padidina Vilnių.

Plotas mūsų tėvynės sostinės, miesto Vilniaus rengiasi padidinti per priskyrimą prie miesto wio buvusio Zwierinciaus ploto, kuris bus padalintas ant placių, ulyčių ir išparduotas norintiems namus statyti. Zwiereinčius dabar priglū Martinsonui, kuris už priskyrimą jo prie miesto atiduoda miestui plotą 10 desiatinų ant parengimo rinkos, ir sutinka, ant parengimo ir išsklajimo ulyčių nuo savęs primokėti miestui 165,000 rubl.

Jaukų prekės.

Pereitį sanvairę už lietuviškų sausų morkų Liepojuje: už pudą rugių 78—80 kap. Kviečiai paprastai 85 kap., vidutiniai 90 kap. Ažiūnų vidutinės 70—74 kap., geresnės 65—77 kap., geriausios 80—82 kap. Miečiai 64—65 kap. Grikių 85—89 kap., grikių kruopos 140 kap. Linų sėmenys, sausi 123—127 kap., drėgni pigiausi. Kanapių sėmenys 168 kap. Kviečių klyns smulkios 55 kap., vidutinės 56 kap., stambios 57 kap.

Isz Amerikos.

Pagal maskolius būdą.

BOISE, IDAHO. Sutraukų adimtuose krasztuose, atstisat ant suvaldyto sūtraikierių jenerolas Mirriam, kaip praneša laikraštis "Free Press Labor Journal", elgiai bjauriaus už maskoliusz czinowjkus: sodina be jokios priežasties nieko apie sūtraikus nežinanciusz praeiuius. Nesenai kalinių užgimė gaisras, kurį wienok greitai užgesino. Kaliniai meldė jenerolą, kad, atsitikus kitam gaisrai, jiems suteiktas būtų galėjimas gelbėtis išz ugnies. Jenerolas wienok, wieton suleiktai wandeni, išdėwė paliepiamą szauti tiesiog, jeigu kaliniai stengtasi išz ugnies bėgti. Ištikro toksai jenerolas geriausias tiktu ant Filipinų negu "liuosy-bėmėj".

Kowa priesz trustus.

Szetas Texas pradėjo kowp priesz trustus, pripažindamas juos už wodingus normalizskam kili-mui krasztu. Tame sztate likosi išduotos tiesos, pagal kurias trustai ant wios szteto teritorijos liekasi uždrausti, nedaleista prekiauti trustų dirbtuwėse išdirbtais taworais. Kadangi wienok wienam sztetui negalima pasekmingai su trustais kariuoti, tai szteto Texas gubernatorius, ant 30 d. Rugšėjo užkwietė j St Louis gubernatorius wies Amerikos sztetų ant apkalbėjimo, kaip tuos wodingus trustus suvaldyti ir ant padarymo reikalingų ant to wies sztetų nutarimų. Klausymas tik, kiek atsiras Amerikoj gubernatorių drąsytynių stoti su kapitalistais j kowp.

Užsimane sawę nukryžiauwoti. BURLINGTON, VT. Gywenanti czia 42 metų moterizskė Della Dutully, igawusi tikėjimiską proto sumazimymą, norėdama, kaip tikėjio, Diewui tikėti, užsimanė pati sawę nukryžiauwoti ir teip kaip Christus numirti. Beprotė pasiskolino kiwų, nusipirko winių ir užsirakinusi sawo kambaryj, prikaltė su winimis kojas prie grindų, kai ripjė rauką prie sienos, o kad deszinės prikalti negalėjo, tai laukė ir teip gulo. Ant balodinės wienok subėgo kaimynai, išz liuosawo ją nuo winių ir nugabonę j ligonbutį. Pasakoją ji, buk Diewas liepė nusikryžiauwoti ir ji wien pildė jo prisakymą.

Sugrąžino 43 atkakusius ateiwius. Ant garlaiwio "Arragonia" isz Antwerpeno atkakų j Philadelph 213 wengriszkų ateiwų slowakų, wokiezių, lenkų, maskolių ir italijonų. Ant klausymo ateiwų užweizdos urėdnikų 43 parodė adresą 898 Strand st. Chicago. Užweizda palaikė juos už kontraktuotus darbinjus ir sugrąžino atgal, neleidžiant jiems ke-liauti j paskirą wietą.

Iszwolejo derwėj ir plunknosė. ELIZABETHTON, KY. Atkakų j Bristow isz Glendale prekėj Dowida Raeders, pulkas susirinkusių gywentojų naktyj iszweidė isz namų apsiweizusios moterizskės, Lucy Thomson, pas kurią prekėjas atwaziawo, iszrėdė ji, paskui isztepė su derwa ir iszwolejo plunknosė, paleido. Moterizskės wyro laike atsilankymo prekėjo namieje ne buwo; kada jis apie wiesą tą atsitikimą dažinojo, padawė j sudą reikalawing perskymo su paczia.

Ant mažos walties rengiasi in Mantle.

Kapitonas Tritsch, wokiety isz Milwaukee, ant walties galincios paimti 5 tonas sunkenybės, kurią pats pasidirbo, iszsiurėgė keliauti j Mantle, ant ko reikės jam perplaukti ne tik didžiuosius Sawienytų Wieszpatyszių azerus, bet ir apkeliauti aplink wies pietinę Ameriką. Tritsch tiki, kad jis kelionė pasi-eks, bet kiti nelabai tam nori tikėti.

Du wauku perwaziawo trukis. ROCKFORD, ILL. Gywenanti miestelyj Poplar Grove moterizskė Detloff, susodinus j weimelį du sawo waukuczių, iszweidė juos pawėžinėti, bet atwaziawusi ant geležinkelio szėnių, paliko weimelį, o pati užėjo ant stacijs su reikalais. Tuom tarpu wėjas pagriebė weimelį ir nunesė ant kitų szėnių tiesiog prieszais atbėgantį trukį, kurio ratai abudu waukuczių suwisiu sudraskė.

Užnuodintas alus.

MILWAUKEE, WIS. Gywenanti czia, netoli inwalidų namų, Mare Edgar pasimirė nuo nuodų, kurie buwo primaisyti j alų, kurį moterizskė gėrė; jos gi eandragė Ellingwood ir wienas weteranas (senas kariwis) nuo to alaus sunkiai apsirgo. Weteranas Woolsey parnesė alų iš saliuono ir tasai, kaip tik waisiai nuodų pasirodė — isz czia prapuoė; ji ir nužiuri, kad jis j alų nuodų pribėrė.

Kellone in Europą in 30 walandu.

New York'e sustwėrė kompanija, kuri žada perwėžti per orą, taigi orlaimais, pasażierius isz New Yorko j Europą j 30 walandų. Neuženka wienok žadėti, bet reikia pažadėjimą iszpildyti. Tuom tarpu iki sziol dar ne tik Amerikoj, bet ir Europoj nieks neiszrado tokio orlaimio, kuris wiesą kelionę isz Amerikos j Europą, taigi suwirszum 3000 angliszkų mylių, atlikti j pusantros dienos.

Ypatiskas paczto siuntinys.

New York. Ant czianyszkio paczto užtkio siuntinį, kurį atidawė, rado kunelį negywo kudykio. Kunas buwo j laikraszių jwiniotas ir užadresuotas ant wardo Christinos Hansen; ir užj siuntimą reikėjo primokėti \$1.50. Ant nurodyto adresu nusintė pakiet, bet ten nė jokios Hansonienės ne rado. Kas tą žingeidų siuntinį siuntė—iki sziol ne wiesė.

Prigere 30 indijonų.

30 indijonų besikeliančių per Cloudes azerą, netoli kranto, prieszais Canadian Pacific geležinkelio liniją, apwiro su waltimis ir prigėrė. Keliawo jie j rezewacią, kur dabar atsibawa susiawaziawimas reprezentantų wiesokių indijoniszkų giminių.

Karscziai New York'e.

Kaip kituose Amerikos krasztuose, teip ir New York'e užstojo dideli karscziai, sziluma czia widurdieniais buwa po 100° pagal Fahrenheito termometrą. Pagal miesto pagaisintas žinias, tikt 7 d. Birželio buwo czia 30 apsirgimų nuo karsczio saulės spindulių; isz apsirgusių 7 pasimirė.

Wetra.

MINNEAPOLIS, MIN. Baisios wėtros ir audros siautė tuluose Minnesotės ir Wiskonsino krasztuose, kurios ypacz Minneapolis, St. Paul ir New Richmond, daug blėdies pridirbo. Paskutinėj wietoj, 250 žmonių likosi užmūstyti. Kelis miestelius wėtra su wisiu iszgriwė, kaip szluote nuszlawė.

20 prigierėlin.

STOCKTON, CAL. Netoli nuo czia, ant San Joaquin upės iszplaakė draugystė susiedanti isz 20 žmonių. Ant upės waltis apwiro ir wisi pasiawinėtojai su-puolė j wandenį ir prigėrė.

Nelaimė ant geležinkelio.

ATCHISON, KAN. 12 mylių nuo Goffs iszszoko isz rėlių trukis Central Branch Missouri Pacific geležinkelio ir isz dalies susidaužė. Prie to apie 30 pasażierių likosi sužeistų, tarp kurių didesni pusė sunkiai sužeisti. Kada atsitiko nelaimė, didesni pasażierių dalis miegojo ramiai ant sawo wietų.

CHATTANOOGA, TENN. Netoli nuo czia, 8 d. berželio susidaužė trukis bėgantis isz Sherman Heights. Prie to 30 žmonių likosi apkultų, tarp kurių nemažai yra mirtinai apkultų.

KANSAS CITY. Bėgantis nuo czia j pietus trukis Kansas City Pittsburg & Golf geležinkelio, netoli Grand View iszszoko isz rėlių ir isz dalies susidaužė. Prie to 45 pasażierių likosi sužeisti, o tarp jų yra ir mirtinai sužeisti.

HOLLOW, ARK. Netoli nuo czia, siauroje terpkalnėje nuslinkus nuo kalno žemė užbėrė 28 geležinkelio darbinjus. Spėja, kad jie wisi likosi užmūstyti.

Twanai.

Lampasas, Tex. Dėl ilgai besitraukiančių lytų užgimė dide li twanai sziaurytinėj Texaso szteto dalij, kurie ypacz upes Sabet klonyj daug laukų užliejo ir isznaikino dirwas jawais užėtas. Apie Wagoner, Indijonų teritorijoj, debesų praplyszimai nemažai blėdies pridirbo: netik isznaikino laukus, nunesė triobas, bet prie to pražuwė ir tulas žmonių skaitliaus.

Twanai, koki užgimė Texase nuo debesų praplyszimo ne mažai blėdies pridirbo: miestelyj Menardville užtwing wandens nunesė 30 namų; prie to diktai žmonių prigėrė, bet tikro prigėrusių skaitliaus dar nežino.

Gaisrai.

YOUNGSTOWN, OH. Sudėgė czia didelės baczų dirbtuwės Edwino Bill ir Sunų. Blėdį ugnies padarytą skaito ant \$100000 su wirszum. Per tai keli szimtai darbinjų neteko darbo.

Augusta, Ga. 7 diena Berželio

siautė czia didelis gaisras, kurisai pridirbo blėdies ant \$250000 su wirszum. Ugnis užgimė wienoje aptiekje per neat-sargumą wieno darbinjo, kurisai, uždegęs brėžinuką, įmetė j j deganczių medegų miszinį.

Isz darbo lauko.

DIAMONDVILLE, WYO. Diamondville Coal Co. rengia czia did naujas kastytes.

CLEVELAND, OH. Tarnaujan-ti ant czianyszkio stritkarių pakėlė sztraiką.

BUFFALO, N. Y. Wėl 1000 frachtų perkrowėj pakėlė sztraiką; prie jų žada pristoti dar 2000 darbinjų.

Susitwėręs nesenai langams atliko dirbtuwų trustas uždarė wias dirbtuwes j 14000 žmonių ne teko darbo.

CORNING, OH. Kastytės Nr. 13 New Hamburge, kurios buwo uždarytos, ne užligio pradės dirbti.

NEW YORK. 4500 czianyszkų, teipogi Brooklyn ir Brownvilles kriauzių pakėlė sztraiką.

HARRISBURG, PA. West Fairview geležies tarpinyczių, kurioj nedirbo nuo tulo laiko, pradėda wėl dirbti.

WILKESBARRE, PA. Blooms-burgo geležies dirbtuwėse sumažino dienos darbinjų uždarbį nuo \$1.25, ant \$1.00.

ALTOONA, PA. Pudleriams Altoona Iron Co. dirbtuwėse pakėlė uždarbį nuo \$3.00 ant \$3.25 nuo tonos.

STEUBENVILLE, OH. Sztraikas dady dirbtuwų darbinjų pasibėgė. Darbdawiai sutiko pakelti darbinjų uždarbį ant 15%.

BRIDGEPORT, OH. Langhlinio blėtos dirbtuwė uždarė ant neap-rubežiuoto laiko, o per tai 2000 darbinjų neteko darbo.

YOUNGSTOWN, OH. Darbai eina czia gerai, dirba wias dirbtuwės ir yra wiltis, kad darbai neis niekyn.

CHICAGO, ILL. 1000 darbinjų Norton Bros blekinų dėdžių dirbtuwų Maywood, Ill. pakėlė sztraiką. Nesutikimai tarp darbdawių ir darbinjų užgimė už užmokesnį už darbą.

LEADVILLE, COLO. 8 szito szteto rudos kastytės, kurios dar 1896 m. likosi uždarytos, neužil-gio ketina pradėti wėl darbą.

MILWAUKEE, WIS. Blėtos dirbtuwė brolių Kickheferų bus padidinta ir paskui prie darbo priims daugiaus darbinjų.

BURTON, MICH. Netoli nuo czia rado naujus anglių plotus, ant kurių neužilgio ketina parengti kastytes.

CONNELLVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių eina teip kaip ir pereitį sanvairę: dirba po 5 d. dienos.

BIEMINGHAM, ALA. Tennessee Coal & Iron Railroad Co. pakėlė sawo 6000 darbinjų uždarbį po 2½c nuo tonos.

KNOXVILLE, TENN. Kalnakasiai Soda distrikto sztraikuoją; todėl tegul nieks dabar neina czia darbo jieszkoti.

SEATTLE, WASH. Darbai szito szteto anglių kastytėse eina gerai; pajurių kastynių sawinjakai skundžiasi, kad ant wietos ne gawia tiek darbinjų, kiek reikia.

SALAMANCA, N. Y. Darbai czianyszkiose dirbtuwėse eina gerai, aplinkinėse dirbtuwėse gawo ir aliejų pakėlė bewiek wies darbinjų uždarbį.

PETERSON, N. J. 700 italiskų darbinjų "East Jersey Water Company" pakėlė sztraiką. Darbinjakai reikalauja pakėlimo už darbą užmokesnio, bet kompanija ant darbinjų reikalawimo ne sutinka.

HACKETT, PA. Florscheime anglių kastytėse, kurios iszetwė-jo per isztisus metus, prasidėjo darbai. Darbą galima gauti ir isz kitur atkakusiam; moka po 66c nuo tonos.

LEBANON, PA. Geležies dirbtuwės Pennsylvania Co. pudlerių tarpinimo dalysė pakėlė trezių kartų darbinjų uždarbį: dabar gawia jie po \$3.25c nuo tonos.

PARKERSBURG, IOWA. Prie dirbimo 2 naujų geležinkelio ir prie taisymo wieno seno geležinkelio reikalauja darbinjakai. Moka ant dienos po \$1.35.

PEORIA, ILL. Czianyszkio Peoria Steel & Iron Works dirbtuwės, kurios stowėjo nuo pradžios szim metų, pradėda dirbti. Gaus czia darbą 500 darbininkų.

JENNY LIND, ARK. Sztraikas czianyszkio kalnakasių dar nepasibaigė. Kastynių sawinjakai bandė wieton sztraikuojanczių darbinjų parsitraukti negrus, bet gubernatorius nedaleido.

MADRID, N. MEX. Darbai eina czia labai gerai. Darbą ne sunku gauti ir isz kitur atkakusiam. Kastytėse minkszty anglių moka po 85c nuo tonos, kastytėse kietų anglių po \$1—1.05 nuo breko.

PANA, ILL. Sautaiskos sudui nepasiekė sutaiykti nesutinanczių su kastyni sawinjakais kalnakasių. Todėl czia dar toli nuo užbaigimo teip ilgai besitraukiančių sztraikų.

INDIANAPOLIS, IND. Susitwėrė czia didelis trustas, prie kurio pristwo wias didesnės Amerikos alaus leidinyczių. Kapitalas trusto siekia wien milijardo doliarų. Teip turtingo trusto nėra ant wios mūsų žemės.

DURANGO, CAL. Uždarė czia tris rudos kastytes ir per tai 500 kalnakasių neteko darbo. Priežastis to yra ta, kad dėl sztraikų pasiliwė darbai Durango geležies tarpinyczių, kurios dabar nereikalauja rudos.

CHICAGO, ILL. Dailidės ir staliariai dirbant prie triobų statymo Oak Parko distrikte pakėlė sztraiką. Jie reikalauja tokio už sawo darbą užmokesnio, koki gawia unųj darbinjakai; pakėlė sztraiką nori wisi pristoti prie unijos.

BALTIMORE, MD. Czianyszkioze laiwų dirbtuwėse "Columbian Iron Works", "Rella Spaden Co.", "E.F. Good Co.", "Reeder & Sons" darbinjakai pakėlė sztraiką: jie reikalauja sutrum-pinimo darbo laiko nuo 10 ant 9 wal. prie seno už darbą užmokesnio.

PITTSBURG, PA. Czianyszkioze murlujkams ir akmenų skaldytujams pakėlė uždarbį po 5c ant walandos. Tarpinycziuose Shenango ir Mahoning teipogi pakėlė darbinjų uždarbį.

Pudleriams Brown Co. dirbtuwė pakėlė uždarbį po 25c nuo tonos.

ISZ

Lietuwiszkų dirwu.

Parodos reikaluose.

"Viltis" pakėlė reikalą iszrinkimo parodos Komiteto, kurisai

rinktų aukas ant to mierio. Komitetas reikalauja, o kad laikas parodos artinasi, reikia pirm j atidarymo pasirupirti apie wietą pasiskubinti. Ką riikti j sa-narius Komiteto—tegal apie tai sprendžia pati lietuwiszka wisiu-menė p.duodama sawo kandida-tus ant pagarsinim po laikraszi-czius. Kas gaus daugiaus wisiu-menės balsų, tas ir tegul buwa i-zrinktu. Žinoma, kad rinkti reikia atsakanczius, tinkanczius ypatas, kadangi, anot p. Biznieriaus, ne daug gero padarys sanariai Komiteto, jėgu jie wien lauks, kol jam aukas sunes, o paskui sawin-sis sau garbę pats nieko nepadarę, ant garbės neužsiimę. Jeigu rinkimą sanarių Komiteto paliksime wisiu-menė, jau tuom paczių prag-salinisime priežastis nesutikimų ir waidų; su tuom nesutiks wien-tie, kuriems nerupi lietuwių ge-trowė, bet rupi tik asabiszka gar-bė.

Ką sakėme apie Komitetą aukų rinkimui, tą patį galima pasakyti ir apie delegatų ant parodos. Tegul j renks teipogi wisiu-menė, bet tarp gerai pranciszka mokanczių; nemokantis prancu-ziszkai iszijsztas ant parodos j Paryžių ne daug galės gero pada-ryti, kadangi tokiam delegatui atseis ten kalbėti ir aiszkinti mūsų spaudos padėjimą parodos lankytojams, daugume prancu-ziszkai kalbantiems; delegat'as ne mokantis prancu-ziszkai todėl su daugum lankytojų nesusikalbė-tu. Kadangi ant parodos nesu-rinksime per daug pinigų, todėl ir rupinkimės, kad j mums atseitų kuo pigiausiai. Knjos rods ne kasztuos daug, kadangi jas paukaus iszleistojai, bet jeigu norėtum siųsti isz Amerikos sawo delegatą, tai wien jo kelionė ir užlaikymas Paryžiuj laike pa-rodos (per 6 mėnesius) kasztuo-tų apie \$1000; apart to juk reiks užmokėti už wietą ir parengimą parodos, kas teipogi ne mažai kasztuos. Todėl, mums rodosi, priderėtų ant delegato rinkti koki Europos lietuwių gerai moka-ntį prancu-ziszkai. Tokių ne truks gywenanczių ne Maskolijoj, reikia su tokiais tik susirasyti. Mums reikalingas Paryžiuj toks delega-tas, kurs mus reprezentuotų priesz lankanczių parodą publika, kuriai aiszkintu padėjimą sawo spaudos, o ne norintis wien Paryžių pa-matyti, arba ne mokantis su pu-blika susikalbėti.

Isz Newarko, N. J.

Kur nepažiurime, wisur patin-kame wiesokių nuomonų ir wėr-tės lietuwių: jeigu pakeliam nors menkiausią užmąnymą, tai wis atrandame trukdytojų, arba tokių, kurie stengiasi kitiems už akių užbėgti ir tai tikt dėl asabiszko reklamawimo ir sawo garbės. Ne truksta ir tokių, kurie tautiszkus reikalus wartoja kaip ginklą ant apgynimo sawo bjauriauszių pasi-elgimų. Matėme juk isz kun. Krawczuno prowos, ir tolesnių jo darbų, kad jam ne truksta pa-sekėjų ir pritarėjų, nors matome, kad jis yra bjauriausiu mūsų tau-tos priezsu. Argi jis ne daro gė-dą mūsų wisiems, ypacz dorens-niems kunigams, kurių garbę akys žmonių žemina? O argi matėme kunigą, kurisai atwiri-butų priesz jo pasielgimą protes-tawę ir nupekę, kaip jis ant to užsielpno? Ant apgynimo jo pa-ties pasielgimais suleptos garbės pradėjo prowas, kurios žemina wias kunigijos garbę, bet ar at-sirado kunigai, kurie utai butų be pamato besiprowojantį kunig-ą nupekė, arba parodė, kad ne prowos, tikt pagarsinime teisingų rokundų gali jo sutersztą garbę pakelti? Tokių kunigų ne matėme, bet tikt užtaranczius už sawo sandraugę be jokios kritikos jo darbų; jiems užtenka, kad nu-peiktas yra kunigų, todėl reikia jį ginti nors ir bjauriausiai elgtu-si.

Pas mus tarp lietuwių teipogi ne truko nereikalingų prowų: Draugystė Szwento Jurgio apskundė jos paczios be pamato iszmestus isz Draugystės sanarius ir teip kaip kun. Krawczunas, pro-wą praloszė, o 90 dol. lietuwiszkų pinigų pateko swetimtaucziams. Ar gi ne geriausias juos buwo apwersti ant reikalų lietu-wiszkos spaudos parodos Pary-žiuj aukas ant to mierio. Komitetas reikalauja, o kad laikas parodos artinasi, reikia pirm j atidarymo pasirupirti apie wietą pasiskubinti. Ką riikti j sa-narius Komiteto—tegal apie tai sprendžia pati lietuwiszka wisiu-menė p.duodama sawo kandida-tus ant pagarsinim po laikraszi-czius. Kas gaus daugiaus wisiu-menės balsų, tas ir tegul buwa i-zrinktu. Žinoma, kad rinkti reikia atsakanczius, tinkanczius ypatas, kadangi, anot p. Biznieriaus, ne daug gero padarys sanariai Komiteto, jėgu jie wien lauks, kol jam aukas sunes, o paskui sawin-sis sau garbę pats nieko nepadarę, ant garbės neužsiimę. Jeigu rinkimą sanarių Komiteto paliksime wisiu-menė, jau tuom paczių prag-salinisime priežastis nesutikimų ir waidų; su tuom nesutiks wien-tie, kuriems nerupi lietuwių ge-trowė, bet rupi tik asabiszka gar-bė.

Ką sakėme apie Komitetą aukų rinkimui, tą patį galima pasakyti ir apie delegatų ant parodos. Tegul j renks teipogi wisiu-menė, bet tarp gerai pranciszka mokanczių; nemokantis prancu-ziszkai iszijsztas ant parodos j Paryžių ne daug galės gero pada-ryti, kadangi tokiam delegatui atseis ten kalbėti ir aiszkinti mūsų spaudos padėjimą parodos lankytojams, daugume prancu-ziszkai kalbantiems; delegat'as ne mokantis prancu-ziszkai todėl su daugum lankytojų nesusikalbė-tu. Kadangi ant parodos nesu-rinksime per daug pinigų, todėl ir rupinkimės, kad j mums atseitų kuo pigiausiai. Knjos rods ne kasztuos daug, kadangi jas paukaus iszleistojai, bet jeigu norėtum siųsti isz Amerikos sawo delegatą, tai wien jo kelionė ir užlaikymas Paryžiuj laike pa-rodos (per 6 mėnesius) kasztuo-tų apie \$1000; apart to juk reiks užmokėti už wietą ir parengimą parodos, kas teipogi ne mažai kasztuos. Todėl, mums rodosi, priderėtų ant delegato rinkti koki Europos lietuwių gerai moka-ntį prancu-ziszkai. Tokių ne truks gywenanczių ne Maskolijoj, reikia su tokiais tik susirasyti. Mums reikalingas Paryžiuj toks delega-tas, kurs mus reprezentuotų priesz lankanczių parodą publika, kuriai aiszkintu padėjimą sawo spaudos, o ne norintis wien Paryžių pa-matyti, arba ne mokantis su pu-blika susikalbėti.

šiuj negu apdalinėti swetimtauczius, kurie juk sawo pinigų ant lietuwiszkų reikalų ne aukaus? Paskutiniam laike Saw. Jurgio Draugystė nutarė laikyti balių ant audos lietuwiszkos spaudos parodos. Wisi isz to džiaugėmės. Palangos Juzės Draugystė iszrinko komitetą ant susinesimo su kitoms draugystėms ant pa-rengimo pikniko ant wiesz minėto reikalo, bet tas nepasiekė, kadangi Szv. Jurgio Draugystė sutrumpino laiką ant parengimo sawo baliiaus: buwo nutarė kelti j Berželio mėnesį, o kelė 13 d. Gegužio; per tai suardė užma-nytą pikniką Palangos Juzės Draugystės. Korespondencij pa-tilpusioj Nr. 21 "Lietuvos" pa-minėta, buk Saw. Jurgio Draugystė buwo parengusi ant sawo baliiaus ir kalbas, bet buk, kad ant jo susirinko daugiaus sweti-mtauczių, tai kalbų ne buwo, kadangi tie ne butų supratę lie-tuwiszkų prakalbų. Bet apie tai kitiems nieko nepranešė. Kiti tikt tasyk dažinojo apie kalbas, kada ant minėto baliiaus prezi-dentas Szv. Jurgio Draugystės praszė Andrusio ir Switros, kad tie ką nors papasakotų — bet tą syk buwo jau per wėlu. Taigi turbūt kalbos ne buwo pareng-tos. Kaslink gi anos newa daugybės swetimtauczių, tai mes toki užtėmyjime tikt 6: du saliu-niku su paczioms ir du žydu; kiti gi wisi buwo lietuwai. Taigi kalbų ant minėto baliiaus ne buwo ne todėl, kad ant jo susirinko 6 swetimtauczių, bet todėl, kad apie užprasymą kalbėtojų nieks nepasirupino. Per užbėginėjimą kitiems už akių ir pati Szv. Jurgio Draugystė neturėjo tiek pel-no, kiek galėjo surinkti. Jeigu lietuwiszkas benas ne butų graji-nęs už pusę prekės, tai isz pelno gal ne tikt Lietuwiszkos Spaudos parodos fondas ne butų nieko gawęs, bet ir parengimo kasztai ne butų sugrįžę. Bijunas.

Isz Mahanoy City, Pa.

Žiurint j mūsų pradėtus darbus ant lietuwyštės labo matyt, kad jie patinka daugiaus negu reikia trukdytojų. Wieni mūsų praklinesni tautiečiai dirba isz wiesų pasiejų, kad tik nuweikti užmąnymą parengimo mūsų spau-dos dalies ant ateinanczių wio swietinės parodos Paryžiuj, kiti gi tą trukdo.

Kad sisz mūsų darbas jwyks, tai aiszkiai parodo aukos, kurios plaukia ant to mierio ne tik nuo pawienų ypatų bet ir nuo daugelio draugyszių aukos plauktu dar labiaus, jeigu kaip wisur teip ir ezia tarp newa lietuwių wadowų ne atsirastų stabdytojų. Wieni renka aukas ant wisiuomeniszkų reikalų, kiti rupinasi tiktai lietu-wiszkos doliarus egaudyti nuo pawienų ypatų už sawo rasztus, o apie brolių wargus ne kiek neat-simėna. Paimkim sztai "Saulę", o pamatysim, kad ji netiktai prie wisiuomeniszkų darbų ne priside-da, bet dar rodyja aukų rinkėjus apskusti.

Kadangi ant "Saulės" siundy-mų ne daug kas paisy, todėl rody-ciauw ponui Baczkaskui tiktais kitokio budo: jeigu ponas Baczkaskas teip nori skusti, tai priderėtų pasekėjams parodyti kelią, tai yra, kad Tamista-pats butum primutiniu apskysto-jumi aukų rinkėjas.

Kiek wienas juk aiszkiai mato, kad ponui Baczkaskui tiktai lietu-wiszkai doliarai reikalingi, ir jo numylėta "Ojezyna" bei "Bracia Rodacy", o apie lietuwius jam ne galwoj; tik tada jam lietuwių reikalingi, kada pats papuola j ne-laimę už sawo rasztus. Tuos sawo pagelbinjus, kurie nelaimėj-bunat užtarė, o dabar pastoja au-kautojais bei aukų rinkėjais, tuos, kurie dabar rupinasi gelbėti sawo brolius maskolais nelaiswėj esan-czius, ponas Baczkaskas per sawo "Saulę" skaito už wagičius, prigawėjus, ir rodyja apskusti bei suarsztuotli Kuom tokius mo-kintojus galima pawadyt?

Aukų rinkėjas.

Isz Elizabeth, N. J.

Czianyszkiesiai praklinesni lietu-wių parengė lietuwiszką knyg-ną. Antsuinkimo reikalingų pi-nigų ant to mierio parengė balių, kuris atnešė keletą centų naudos

ir isz sawo kiseniaus paaukawę, po kiek kas galėjo, supirko po kelis egzempliorius wiesokių lie-tuwiszkų knygų ir laikraszių, ir parengė szioj tokį knygynėlį, isz kurio kiek wienas lietuwiys gaus dabar pasiskaityti knigas ir laikraszius dykai. Tolius rap

10 birželio baisus sukurs iš-
griovė miestus San Pedro ir A-
larse, provincijoj Valladolid. Wie-
nėnį. Vėjas su visu išgriovė
150 namų, kitus gi druziai pagri-
dino, prie to praužo nemažai
žmonių. Iki szioł po griuvėsių
ištraukė 10 negyvių, bet spren-
džia, kad jų yra daugiau. Toledo
vėtrės ir audros teipogi ne ma-
žai blėdies pridirbo.

Wienas 20 metų jaunas an-
glijonas William Trost, beskaity-
damas ewangeliją ir radęs joje
sėdintis žodžius: "jeigu tavę pik-
tina desinė ranka, nukir-kie ją ir
meskie szalyną", užsimanė tą
ewangelijos priskyrimą išpildyti:
padėjo jis desinę ranką ant szėnų
prie, zais atbėgantį trusį ir dawė
ratams ją nupjauti. Likusi ku-
no dalis buvo neužgauta, bet rado
beprotį apmirusį nuo isztėkėjimo
kraujo gulinį ant szėnų; nuga-
beno j ligonbutį, bet daktarai ne-
turi didelės wilties isgydyti.

Serbijoj, ant Balkanų pus-
salio, daugelį wietų rado aukso
plotus. Prabas rudos nusuntė
ant isztirimo mokslincziams j
Wengriją ir j Londoną; tirinėjo
tuos naujus aukso plotus ir wo-
kieski mokslinczi ir wisi pripa-
žino, kad aukso kasimas čia ge-
rai apsimokės. Plotai tie yra prie
upės Maidenpek ir Timoko klonyj.
Ant tulų wietų prasidėjo jau dar-
bai prie kasimo aplinkinėse Glo-
gowicės, kurias prisiėmė sweiti-
mų kapitalistų kompanija. Dar
laikė rymonų waldymo Serbijoj
kasė jau auką; dabar mat wėl
pradeda dirbti seniai užmirsiose
kastynėse.

Neseniai japoniskų mokslin-
czių komisija, susidedanti iš 10
japoniskų ir wieno wokiezio
profesorių uniwersitetų Kobe ir
Toio iszkeliawo ant moksliskų
tirinėjimų ant pussalio Lao-
Tung, Chinese, kuriai dabar
atirado po maskolių įtekme.
Besidabruojant mokslincziams
kalnuose, atėjo dalis maskoliz-
mų raitelių, kurie suėmė mokslin-
czius ir be sodo, kaip sznipukus
juos susauzdė. Reikalingus prie
moksliskų tirinėjimų instrumen-
tus, rinkius, ruztus ir tt., isznaik-
no. Tai tau ir platinimas ciwiliza-
cijos Azijoj, kuom teip giria masko-
liai. Puiki mat ta maskolizma ci-
wilizacija, o dar pukiškus nės
platinimo budas, kokio prisiėlio
nėw ciwilizuoto caro tarnai.

Wienas sawinikas Pietinės
Afrikos aukso kastynių, atėjęs ant
atsibuananczių dabar Windobo-
rij biokyklų parodos, pamatė ten
wieną puikiai padirbtą iš aukso
ir sidabro biokyklį, o kad jis turė
jo numylėtinę waznėjančią ant
biokyklio, tai užsimanė jai nupir-
kti aną esantį ant parodos. Pak-
lansė, kiek kasztuoja; atakė jam
kad 50000 guldenų. Tas pasiro-
dė jam dar per pigu; todėl
liepė jį papuosti brangiais
akmenėliais ir žemčiugais ir už-
mokėjęs 65000 guldenų, nu-
siuntė sawo numylėtinei. Geisti-
na butų žinoti, koki turė uždab-
darbinįkai ano aukso kastynių
sawinjo? Gal but, kad tie užmo-
kėti 65000 guldenų už auksinį
biokyklį yra iszlupti iš burnos
alkstanczių darbinjokų?

Mieste Belfast, Irlandijoj, at-
sibuvo didelis airiskų nacjona-
listų susirinkimas, ant kurio atėjo
ne mažai suauglėjusių protesto-
niskų airių; tarp wienos ir kitos
airiskos partijos užgimė kruwi-
nos musztynės, ant perskyrimo
besimuszanczių policijos neužte-
ko, reikėjo szaukti kariuonę.
Musztynėse, kaip ir prie waiky-
mo besieszanczių, daug žmonių
iš abiejų pusių likosi sunkiai su-
žėstų. Mat netik lietuwiai ant
susirinkimų parapijų reikaluose
arba ir ant tautiskų susirinkimų
moka sumisimus pakelti, moka
tą daryti ir airiskos už tikėjimą
neiszkenciančios partijos, kas la-
biausiai airius silpnina, o drutina
jų prieszus angl jonus.

Netoli Helsingfors, wisa wie-
no ukinjko szeimyna, susidedanti
iš 7 ypatų, likosi iszdytyta. Ukė
ta yra toli nuo kitų, wakare dar
kaimynai matė wisus tos szeim-
nos sanarius besidabruojanczius
ant kiemo. Kada ant rytojaus

užėjo čia wienas iš kaimynų,
ne buvo jau nė wieno gywo isz
wisų tos szeimynos sanarių. Wie-
name kambaryj gulėjo su sutru-
pinta galwa ukės sawininkas, lo-
woj gi jo dukterė ir tarnaitė, kituo-
se kambariuose waikai ir jų mo-
tina. Isz namų prapuolė bernas,
kurio kruwinus drabužius rado
pametus kerczjoj; jį ir nužiuri
kaipo užmuszėją, ypacz kad isz
namų prapuolė ir wisi gospodo-
rius pinigai ir turinti wertę
daiktai. Užmuszėjo iki szioł ne
susekė.

Ant susirinkimo Peterburgo
geografiskos draugystės, atsibu-
wusio 10 d. Gegužio, pulkai-
kas Artamanow skaitė pranesi-
mą apie sawo tirinėjimus pietinėj
Abisinijos dalyj, taigi Afrikos
dalyj mažiausiai isztirtoj ir ma-
žiausiai europieciams žinomaj.
Artamanow su dviem kazokais,
ant prisakymo Abisinijos waldo-
no Meneliko, perėjo wisą plotą j
pietrytus nuo Adis-Abeba, j pie-
tus nuo Ratodo, deszinį krantą
wirszautinio Niliaus ir krasztą Ma-
teza, kalnuotą, iszkilusi ant 2800
metru augszciaus jurių pawir-
sziaus. Krasztas tasai labai wai-
singas, lytus bewiek be paliowes
traukiasi per 9 mėnesius; kėl-
nuose uštiko aukso gyslas. Ypacz
daug yra tuose krasztuose biocy-
klų, todėl juos abisiniečiai wadina
medaus krasztu. Gywentojai Me-
tecos mėgsta kargę, jie didieiai
iskiriasi nuo abisiniečių, mato-
mai priguli prie kitokios rasos,
weidas jų baltesnis negu tikrų
abisiniečių, wisas jų tipas paro-
do, kad jie yra atėjūnais isz Eu-
ropos, n. r. s. užmirsio sawo senų
kalbą: sziaudieninė jų kalba panė-
si j kalbą Kaffų. Artamanow sa-
ko, kad Matiecziečiai yra tai wai-
kai pasilikusių čia rymiskų arba
greikių kariuonos garnizonų
nuo Rymo ciecorystės laikų.

NAUJI ISZRADIMAI.

Lietuwiai tiki, kad degtinė
yra wien ant to, idant žmones ją
gertų ir pasigėrę galėtų į neis-
mintingą gywlį pawirsti; tuom
tarpų dabar, ypacz spirita pa-
dirbtą iš kornų, pradėjo wartoti
ant dirbimo beduminio, kariuonų
wartojamo parako. Anglija ant
to mierio dabar isz Amerikos pa-
reikalawo net 125000 galonų spi-
rito isz kornų, Japonija gi isz
New Yorko pareikalawo jo 6000
galonų; Amerikos randas teipogi
jo ne mažai pripirko ant dirbi-
mo beduminio parako, koki tikt
nuo karnų su Iszpanija pradėjo
wartoti.

Ant susirinkimo "American
Medical Association", mieste Co-
lumbus, Oh, likosi perskaitytas
pranesimas apie naują waistą nuo
džiowos iszrastą prancuzo Fran-
ciszka Grotte isz Paryžiaus,
su kuriom buk jis iszgydė apie
1000 sunkiai džiowa serganczių.
Naujas waistas yra tai garai
Formaldehido, kuriais džiowa
serganti kwėpuoja; tuos garus
su pagalba statiskos elektrikos
iszwadžioja po wisą kūną, kur
jie isznaikina džiowos bakterijų
lizdas. Grotte norys sawo naują
waistą iszbandyti ant 500 džiowa
serganczių ligonių Amerikoj. Ne-
galima čia suprašti, kodėl Grotte
su sawo waistu atsiszaukė j
Ameriką, o ne ant neseniai atsi-
buwsio Berlyne terptautiskio
daktarų kongreso, kurie čia
specializikai susirinko ant apkal-
bėjimo, kaip pasekmingiausiai
kariuotį su pasibaistėtinai besipa-
linancia liga.

Danijos sostapilėj, mieste Ko-
penhagene, D-ro Finseno gydiny-
czioj, parengtoj ant tirinėjimo j
tekms parwuotų szwiesos spindu-
lių ant ligonių, darėdabar bandawo-
nes ant persitikirimo, kokių turi j-
tekme elektriskų spindulių ant
nuplikusių galwų. Isz ty tinėji-
mų persitikirino, kad elektriskų
spindulių atzeldina plaukus ant
nuplikusios galwos. Isz-
bandymus darė ne ant wienos,
bet ant daugelio ypatų ir ant wi-
sų pasirodė jau po 10 dienų pa-
sekmingumas elektriskų spindu-
lių prie atzeldinimo nuplikusių
galwų, nors nuplikusią wietą po
tikme ty spindulių laikė tikt po
wieną walandą kas dieng, Wiens
moteriskė turėjo ant galwos tri-

jos wietose nuplikimus; bandy-
tojai ant dvių wietų leido
elektriskų spindulių, trečią gi
paliko teip. Paskutinė wietą, tai-
gi ta, ant kurios spindulių nelei-
do, platinos wis labiaus, plikuma
darė wis didesni ir didesni, ki-
tos gi dwi, ant kurių leido po wieną
walandą ant dienos elektriskus
spindulius, pradėjo želti wis la-
biaus, plaukai darėsi ilgesni ir ilges-
ni, kol nuplikusios wietos su wi-
su ne apžėlė. Tas aiszkiai parodo,
kad plaukus ant ty wietų atzeldi-
no tikt elektriskų spindulių.
Taigi mat likosi jau tikrai suras-
tas lengwas ir ne brangus budas
atzeldinimo nuplikusių galwų. Isz-
spindulius jam po swietą, gal wi-
sai ne matysime plikių, kurių da-
bė wis daugiau ir daugiau pa-
tinkame nežūrint ant wieskių
patentuotų ir nepatentuotų wais-
tų.

Isznykusi matomai gana apszwista tauta.

Ant Rymioj oceanu yra maža
sala Welykinė, praminta teip to-
dėl, kad ji 1722 m. Welykų die-
noj likosi atrasta; nuo arcziausio
sauszėmo ji yra ant 1100 anglis-
kų mylių. Sziaudien ji užima plotą
122 ketwrtainių angliskų my-
lių, taigi mažesnę negu miestą
Chicago arba New York; wisas
dabartinis jos gywentojų skaitlis
nepereina 150 galwų wargingą
wedanczių gyvenimą nuodmį,
nepazįstanczių nė rasto, nė dru-
ko saliečių. Matomai dabar čia
gywenanti yra atėjūnais isz kitur,
senius gi ir pati sala turėjo už-
imti didesnę plotą, buvo j tirs-
tai apgywenta ir gywentojais sto-
turizikai kur kas augszciaus kul-
wėjo negu dabartiniai; kapuose
rasti kaulai parodo, kad seniaus
gywenusi tauta prigulėjo prie
wisai kitokios rasos negu dabar
gywenanti warguoliai. Ant dabar
užsiklusios salutės ant wiso jos
ploto ne matyt nė wieno medžio,
nė krumo, dabartiniai gywentoi-
jai minta wien isz žwėjonės, jurių
sleikas, kokius renka pakrantėse
ir isz auginamų wisokių daržo-
wų.

Kad seniaus, pirm kokių 400
metų atgal, gyweno čia gana ap-
zwisti gywentojai, parodo jų
iskalti isz akmens neiszpasaky-
to didumo stabai su žmogaus
pawiekslais, sustatyti ant neisz-
pasakytą didumo isz akmens isz
kalty platformų. Ant wienos to-
kios platformos sustatyta 17 sta-
bių, isz kurių wieni turi 40, kiti
gi net 60 pėdų augszcio; pati
platforma, gerai iszlygiuota, turi 8
pėdas augszcio, 9 pločio, 540 il-
gio. Pakelti tokio didumo akme-
nis net sziaudieniniams inžinie-
riams su wisoms jiems pažista-
moms prietaisams ne butų len-
gwa. Stabai iszdirbti teip gerai,
kad geriaus ir reikalauti ne gali-
ma. Iki szioł rados ant tos salos
555 tokius stabus. Kaip tirinėto-
jų sprendžia, wisi tie stabai yra
tai statuos wadowų ir kitokių
atsizmėjusių ypatų.

Stabai tie buvo dirbami pa-
cziose akmenų skaldincziuose,
kurios susidėjo isz wulkaniskos
sustengusios lawos, ir dabar už
dengianczių wisą salutės pawir-
szų, bet seniai, kada ji buvo
daug didesni, buvo ant jos wai-
singos žemės plotai su apdirbtai-
siais lukais ir giriomis; lukai tie
maitino didelę daugybę gana
augzwtai kulturizikai stowinczių
gywentojų.

Ant Welykinės salos yra wul-
kaniskas kalnas Rana Roraka,
1327 pėdų augzstas, krateras jo
turi apie 3 angliskos mylios dia-
metro. Widurj kraiero mato-
mai ir buvo senowėj staby
dirbtuwė, kadangi čia yra dau-
gybė jau bewiek wisai padirbtų,
terp kurių yra net turinti 75 pėdas
augszcio; yra teipogi ir kę tikt
pradėti dirbti, kurių wienok dir-
tėjai neįstengė pabaigti; matomai
jų darą apstabdė ant syk kokia
netikėta katastrofa. Isz lauko kra-
tero yra kita akmenų skaldi-
nyczia, kurioje yra teipogi ne
mažai pradėtų, bet nepabaigtų
staby. Kratero widurj buvo 40
wisai jau gatawų ant iszgaben-
mo paskirtų staby, terp kurių tuli
swėrė po 50 tonų ir 43 nepabig-
ti. Skaitlius dirbanczių darbinj-
turėjo but labai didieiai, bet ne
tikt jų darą, paczius darbinjus
ir wi-us augsius ant salos me-
džius, krumus, laukus isznaikino

ant syk netikėtai iszsiwėręs isz
kratero degantis skystimas.

Apart szitų akmeninių staby
randa čia teipogi mažus žmonių
pawiekslus iszdrožtus isz kieto
medžio. Tie žmonių pawiekslai
turė iszpusčius pilwus, laibas kojas
ir rankas, iszrodo kaipi pawieks-
lai badą kenczanczių. Gal but,
kad isznaikinus iszsiwėrusiai isz
wulkano kratero degancziai la-
wai laukus ir girias ir uždengus
kietą plutą wasinga žeme, pasilikę
ant salos žmonės isztikro badą
kentę, kuriai galėjo isznaikinti
dar užsiklusius anos apzwistos
tautos likuczius. Randa čia teip-
ogi medius lentutes su isz-
plaustytais paraszais, bet ty pa-
rasų iki szioł niekam nepasisė-
kė perskaityti. Kę tie rasztai
reiskia, to nežino nė sziaudien ant
tos salos gywenanti saliečiai, jų
perskaityti ne moka. Matomai ly-
giai tie stabai, kaip ir tie rasztai
palikti senos čia gywenusios
bet isznykusios tautos. Jeigu ba-
das atsilankė ant salos, tai jis ir
galėjo isznaikyti dar pasilikusius
nuo wulkaniskos iszsiwėrimo
žmones. Persikelti baduojantiems
kūnais ne buvo galima, kadangi
arcziausia žemė nuo Welykinės
salos, kaip sakėme, yra ant 1100
mylių. Jeigu kokia dalis ir bandė
keltiesi kitur mažose waltelėse,
tai tie turėjo praukti jurių wily-
nes, nepasiekė kaimyniskų salų.
Su jais prauwo paslaptis ir jų
paliktų rasztų, nieks dadas ne dir-
ba jau tokių staby, kokius jie dir-
bo, taigi mat isznyko ir wisa jų
ciwilizacija.

Skaitlius dabar gywenanczių
ant Welykinės salos nuodmį sa-
liečių mažina, jie gal neužilio
isznyks su wisu: 1865 m. dar
buvo jų 1500, dabar gi likosi jau
tikt desimta to skaitliaus dalis.
900 jų prancuzai perwezė ant
Prancuzijai prigulinczių salos
Tahti ant darbo prie cukraus
plantacijų, 300 perkėlė ant salų
Gambier krikščionizski misio-
nieri; tai ant salos jų liko jau
tikt 150, bet ir tie j porą desimt-
mecų su wisu isznyks.

Smegenys žmogūdzlių ir kitokių nusidėjęlių.

Jau kelios deszimty metų
praėjo nuo laiko, kada italizkas
mokslinczius Lambroso pradėjo
platinti naujas nuomones apie
nusidėjęlius: jis twirtino, kad
nusidėjęlių ne wisada galima
bausti už nusidėjimus, kadangi
daugelis isz jų elgiais teip, kaip
jies pati gamta prisakė suteik-
dama atskanczius palinkimus.
Lambroso nuomonė isz syk ne
rado pritarimo, bet jis patraukė
kitus mokslinczius prie reikalingų
ant galutino apie tai nusprendi-
mo tirinėjimų, prie kurių griebė
si pirmiausiai italizski mokslin-
czi, o paskui jau ir kiti. Tirinė-
jimai tie isz dalies patwirtino
nuomonę Lambroso; dabar gi jau
ir sudai priversti taikintis prie
moksliskų isztirimų: jie jau ne
baudžia lyginai spangai kiekwieno
nusidėjęlio, bet tulus duoda
daktarams ant isztirimo. Kada-
gi wisoki palinkimai, lygiai geri,
kaip ir pikti paeina nuo smegenų,
tai mokslinczi ir pradėjo tirinėti
smegenis ar tai pasimi-
rusių, ar nužudyty ant sudų
nusprendimų nusidėjęlių. Pir-
miausiai mokslinczius Roncoroni,
italijonas, užtėmyjo, kad dau-
gumo profesionaliskų nusidėję-
lių, žmogūdzlių ir nuomariumi
mirzanczių smegenys skiriasi
nuo smegenų normaliskų žmo-
nių: jis isztyrė, kad smegenyse
nusidėjęlių ir epileptikų (nuoma-
rinjokų), ant smegenų žiwės
truktas wisai eilės smulkų celių
arba jos ne twisai iszsiwyszci-
sios ir eilė didelių piramidalskų
celių pereina isz syk j kitokias ir
j baltą smegenų medegę, ir apart
to užtėmyjo, kad eilė didelių pi-
ramidų užima daugiaus negu bu-
wa normaliskai wietos, yra jos ir
baltą smegenų medegę, terp kaip
tai paprastai yra ir smegenyse tulų
draskanczių žiwėrių. Kitas mok-
slinczius, teipogi italijonas An-
gioletta, darydamas tolesnius tiri-
nėjimus, wisškai patwirtino isz
tirmus Roncoronio, pripažinda-
mas, kad smegenų permains
galwose nusidėjęlių ir neomarin-
jų yra prigimtos, o ne wėliaus
pasidarusios. Ar tos permains
atsiliepia ant palinkimo prie nu-
sidėjimų tokių ypatų, ar kitokios
priešasys ty palinkimą gimdo —
apie tai minėti mokslinczi nieko
ne sako, jie wien isztyrė, kad
smegenys žmogūdzlių skiriasi
nuo smegenų normaliskų žmo-
nių.

Lietuvių Prateiviai

MAZOJOJE AZIJOJE.

nuo senovės iki jte pateko po valdžią Persu.

Parasze Lietuws Myletojas.

(Tąsa.)

dramaturgas Phrynichos paraszė tragediją —
Paėmimas Milėto —, kurią perstant taip
skaudu pasidarė Athėnėnų klausytojams, jog
jie verkė theatre, ir poetas tapė aysudytas
užmokėti koros 1000 drachmų už "priminimą
jiems jų paczių nelaimių". Uždrausta bu-
vė tą dramą kitu sykiu perstatyti, ir jįje pra-
gaizdo.

Galutiniai pasibaigus užjavajonei Joni-
jos valdžiai, su dideliu gudrumu ir pamislene,
kas retai matosi Persų darbuose. Suszaukęs
paslius isz visokių miestų, jis priverė padary-
ti suderybas dėl draugiskio sutalkymo gin-
cų (per arbitraciją!), taip jog nereikėtu
ginklu kariuotė vienoms prieš kitas. Prieg-
tam jis iszmieruodino teritoriją kėno mies-
to parasangomis (parasanga — 30 stadijų — 34
angl. mylių), ir paskyrė duonį palei tą isz-
mieravimą — rods su nežymiu skirtumu nuo
anų sumų, kurias buvo mokėję pirma maiz-
to¹⁾. Žinoma, populiacija miestuose buvo
atsimainiusi isz priezasties maizto ir anų
smarkavimų po apstabydimo maizto, kaip
Herodotas pasakojia kaslink likimio Milėto.
Miestai buvo aptusztę ir apgriauti, ir var-
gas anose dienose, kaip raso Hekatajos ir
kaip buvo pasakota pacziam Herodotui, tu-
rėjo buti nemieruotas. Turbut priiminejo
naujus gywentojus j miestus dėl jų papily-
mo, ir tokia infuzija naujo kraujo turėjo pa-
drutinti reikalingumą organizacijos, įvesdin-
tas per Artapherną, idant aiszkiai apsklemb-
ti pareigas miestų dėl Persiskosios valdžios
ir wienų dėl kitų. Herodotas sako, kad toks
davadas buvo labai geradaringas dėl Jonis-
kių ir kad duonis mokama pasilikusi neat-
mainytai iki jo dienų.

Veikiai po tam Mardonios buvo siustas
prieš Graikiją su didele armija. Pasiekęs
Kilikiją, tasai sėdo ant laivo ir patė kako j
Joniją, o jo armija traukė per Maząją Aziją
j Hellęspontą. Nelukėtas buvo jo pribuvi-
mas j Joniją. Mardonios nuėmė despotus
visuose Graikų miestuose²⁾, palikdamas žmo-
nėms tiesą valdyti sawę, esant pavaldiniais
Persijos ir mokant tųjai duonį. Tai buvo
pilningu perversimu pirmyszkiosios polytikos
Persų; matomai Persų vadovai buvo persiliu-
byję, kad nepopularizskumą padidino ir sy-
lą menkino palaikymas tokių despotų. Tai
duvo pamokę Persus maizstas Joniskij.

- 1) Herod. V, 21; VII, 152.
- 2) Herod. VI, 42.
- 3) Herod. VI, 43.

MEDIS GENTYSTOS ARCHAIMENIDŲ.

1. Achimenes (Hakhamanis), aplink 700 m. pirm Kr. g. (Herod. VII, 11).	16. Artabanas (Herod. II, 1158).	31. Phaulonius (Herod. VII, 1158).	46. Kerkiras (Herod. VII, 1158).
2. Teispas (Ozispas) (Herod. II, 1158).	17. Artabanas (Herod. II, 1158).	32. Artabanas (Herod. VII, 1158).	47. Phaulonius (Herod. VII, 1158).
3. Kambyses (Diod. Sic. ap. Phot. Bibl. p. 1158).	18. Artabanas (Herod. II, 1158).	33. Artabanas (Herod. VII, 1158).	48. Artabanas (Herod. VII, 1158).
4. Kyros, aplink 600 m. pirm Kr. (Herod. I, 111).	19. Artabanas (Herod. II, 1158).	34. Artabanas (Herod. VII, 1158).	49. Artabanas (Herod. VII, 1158).
5. Kambyses (Herod. I, 107).	20. Artabanas (Herod. II, 1158).	35. Artabanas (Herod. VII, 1158).	50. Artabanas (Herod. VII, 1158).
6. Kyros Didis (Kurus, 558-529 m.) (Ezra I, I. Dan. VI, 28).	21. Artabanas (Herod. II, 1158).	36. Artabanas (Herod. VII, 1158).	51. Artabanas (Herod. VII, 1158).
7. Kambyses (Herod. III, 100).	22. Artabanas (Herod. II, 1158).	37. Artabanas (Herod. VII, 1158).	52. Artabanas (Herod. VII, 1158).
8. Artabanas (Herod. III, 100).	23. Artabanas (Herod. II, 1158).	38. Artabanas (Herod. VII, 1158).	53. Artabanas (Herod. VII, 1158).
9. Artabanas (Herod. III, 100).	24. Artabanas (Herod. II, 1158).	39. Artabanas (Herod. VII, 1158).	54. Artabanas (Herod. VII, 1158).
10. Artabanas (Herod. III, 100).	25. Artabanas (Herod. II, 1158).	40. Artabanas (Herod. VII, 1158).	55. Artabanas (Herod. VII, 1158).
11. Artabanas (Herod. III, 100).	26. Artabanas (Herod. II, 1158).	41. Artabanas (Herod. VII, 1158).	56. Artabanas (Herod. VII, 1158).
12. Artabanas (Herod. III, 100).	27. Artabanas (Herod. II, 1158).	42. Artabanas (Herod. VII, 1158).	57. Artabanas (Herod. VII, 1158).
13. Artabanas (Herod. III, 100).	28. Artabanas (Herod. II, 1158).	43. Artabanas (Herod. VII, 1158).	58. Artabanas (Herod. VII, 1158).
14. Artabanas (Herod. III, 100).	29. Artabanas (Herod. II, 1158).	44. Artabanas (Herod. VII, 1158).	59. Artabanas (Herod. VII, 1158).
15. Artabanas (Herod. III, 100).	30. Artabanas (Herod. II, 1158).	45. Artabanas (Herod. VII, 1158).	60. Artabanas (Herod. VII, 1158).

